

PAKORETKEILIJÖITÄ

KIRJ. HELMI M.

(Jatkoo.)

Joku mies oli heidän takanaan kuunnellut kaiken aikaa. Hän on omituisen näköinen, odosti vilkuileva. Mutta ikäänkuin välinpitämättömänä kysyy hän Eugenin vaiettua:

— No, missä se mies nyt liikkuu, olisipa minunkin hauska hänet nähdä.

Eugen katsoo häntä ihmeissään ja hämmästyneenä kysyy:

— Niin mitä!

Hän ei arvannut, että kukaan olisi hänen jutteluun sivusta kuunnellut.

Hymyillen ja sulavana jatkaa kuuntelijä kyselyitä:

— No... työläisten järjestäjä, jota kuulutte keuhkelevan.

Eugenissa välähtää outo epäily mieheen nähden, joten hän ylimielisesti vastaa:

— Teille ei minulla ole mitään häneistä selitettävää. Paras kun poistutte tichenne yhtä hiljaa kuin olette tullutkin. Samalla hän tukeasti katsoo miestä kiireestä kantapäähän.

Ilkeä hymyily huulilla poistuu mies sanaa sanomatta.

Eugen katsoo puhetoveriinsa tutkivasti. Kysyy sitten vakavana:

— Voitko sanoa, kuka tuo mies on, joka täällä vähän väliä vilkuilee? Olen tehnyt sen huomion, että aina kun jotkut keskustelun täällä alottavat, on hän lähetyksillä kuuntelemassa milloin milläkin teko-syyllä. Mistä ja milloin hän taas ennätti jutusteluamme kuuntelemaan, en käsitä. Vaikka ei se mitään vaarallista laataa ollut, käy se kiusakseeni, kun hän taas siihen työnti itsensä. Olenpa melkein varma, että hän on oikein ammattikuuntelija. Kuka sitten maksaneekin hänelle siitä?

— Luuletko, että hän tosiaan on urkkija? kysyy pelokkaana Eugenin työtoveri.

— Miksi ei sitten olisi! Niitä raukkoja on joka paikassa.

Miehet alottavat työnsä, eikä sen jälkeen enää puhuta mitään. Lännen tuuli puhaltaa rajusti... on tulossa ankara sade. Eugen kiiruhuttaa työtään, liikkuu kiireesti korkeilla telineillä, jotka melkein huojuvat hänen allaan. Hän on kuin höyhen ilmassa maan ja taivaan välillä tuulen vihaisesti puhaltamassa ja heitellässä sitä.

— Mies, oleppa sinä hieman varovampi! hudahtaa työtoveri.

Eugen ei sitä tuulen huminassa kuullut...

VIII LUKU.

Auringon silmä on jo aikaa sitten sammunut ja kuu on myös kiertynyt pilvien suojaan. Vain muutama katulyhty siellä täällä valaisee tätä vuorien kylkeen kasvanutta ihmis-asutusta.

Kaikki muut äänet ovat vaimenneet, paitsi silloin tällöin kuuluu lahkolaisten kimeä veisua kylän keskellä olevasta seurahuoneesta. Huoneesta tuleva hohde antaa lisävalaistusta kadulle, jota valostaa ainoastaan puoleksi sammunut katulyhty.

Seurahuoneesta astuu ulos muutamia mustiin huiveihin kääriytyneitä vaimoihmisiä ja pari puoleksi rampaa miestä.

— Herra olkoon kiitetty! Voi, miten tuo veli Savela puhuu ihanasti ja mieltäylentävästi. On kuin näkisin autuuden portin aukeavan edessä ja meidät siitä kohta ijäiseen iloon sisälle käymässä...

— On niin... toki niin on... Hän on erittäin suuren armon löy-

tänyt ja lujauskoinen paimen herran seurakunnassa, oikea viheriä köynnös elämään viinimässä... Mutta hänenkään sanansa eivät voi enää suuresti vaikuttaa tuohon alati kasvavaan jumalattomien laumaan. Heidän joukkonsa lisääntyy, lisääntyy aivan kauhistuttavasti! Viimeiset ajat ovat varmaan käsillä, valittujen luku yhä vain harvenee... Voi maailmaa pahennusten tähden, voi niitä ihmisiä, joiden takia pahennukset tulevat...

— Niin, villiusko kietoo kaikki nuoret pauloihinsa... ja monet vanhatkin siihen joukkoon sekaantuvat... Mutta me rakkaat sisaret ja veljet, meille on ikkuinen ilo valmistettu, jos uskomme säilyä lujana tässä viettelyksien mailmassa... kirkas taivaallinen kruunu odottaa...

Nämä vanhat naiset ja miehet kulkevat kyläntielleä kuin haamut ja kaikessa hartaudessa saarnaavat toisilleen kirkkaasta kruunusta, jolla he uskoivat saavansa koristaa otsansa siellä ikuisen meren rannoilla, ihanien viinipuiden suojaassa...

He saapuvat tämän pimeän katukäytävän toiseen päähän erään talon kulmaukseen, josta loistaa himmeä valo.

— Veli Aapeli! Kavahtakaamme itseämme täällä ajassa... Tuolla nyt ehkä viimeistä armonaikaansa viettää villittyjen apostoli...

— Mitä, Serafiina? Kuka?

— Mies, joka koko paikkakunnan nuoren väen on kietonut pauloihinsa ja tartuttanut heihin kiroton oppinsa, johtaan koko viattomien nuorten lauman pahoille teille. Hän on jumalankielijä... agitaattori...

— Mieskö on sairaana?

— No, etkö tuota tiedä? Viime viikolla loukkaantui... Mutta antaapa nyt jumalan kurittaa... Armonaika on hänelle jatkettu... ei kuollut heti... mutta luopiona taitaa kuolla... ei kuulu muuttavan mieleen.

Nämä hurskaat haamut jatkavat matkaa edelleen, uneksien ikuisesta ilosta pilvien yläpuolella...

Erästä pienestä majasta, jonka ohitse nämä hurskaat kulkevat, hämmöittää himmeä valo.

Nuorekas nainen siellä polvistuu vuoteen vieressä, jossa makaa kalpea mies ja hän kuiskii hiljaisella äänellä:

— Eugen... Eugen... älä jätä minua... älä jätä minua... älä jätä pikku Marjaamme. — Nuori vaimo yhä kuiskii kalpealle miehelle, mutta mies ei vastaa. Vain lempeästi hymyillen hän katselee vaimonsa kuniä, vaikkakin kalpeita kasvoja. Hän ojentaa kätensä, johon nainen tarttuu, sitä hellästi hyväillen.

— Eugen... voitko yhtään paremmin? Minä tosiaankin pelkään, että sinä jätät meidät... sinä olet heikkomaksi päivä päivästä... Kunpa Vaara pian tulisi tänne.

— Älä sure ystäväni! Voin hieman paremmin äskeisen unen jälkeen. Luulen, että tästä toinnun vielä... niinkuin aina ennenkin. Monet sairaudet olen yli taistellut... sinun hyvä huolenpito on paljon auttanut...

Hänen silmänsä välkähtävät omituisesti, kun hän hiljaa virkkää:

— En tahtoisin vielä kuolla... Tällaisena suurten taistelujen aikana olisi ihana elää! Mitä kummia uutisia kuulukaan syntymämaasta... siellä olisi tahtonut olla mukana... Siellä olisi ollut kunnakasta kaatua puolestaessa sitä aatetta, jolle olen koko elämäni omistanut. Siellä olisi tahtonut kuolla taistelun kalpa kädessä... En näin, mammonan uhrina...

— Kustaa sinne joutui juuri ki-reimpään kiihastukseen... Miten lie-nee hänelle käynyt?

— Jos hän on pelastunut, kuullemme hänestä vielä. Lähtiessään vakuutti, että hän kertoo...

Ovelle kolkuttaa hiljak joku.

— Kuka siellä?

— Vaara! Avatkaa ovi... alkää pelästykö, Armida! Kuinka Eugen voi tänään?

— Vähän paremmin, vaikka ei kehuttavasti vielä.

— Alkää hämmästykö, jos tuon teille vieraita mukanani... Soveliasta ei se olisi näin myöhään ja vielä sairastavien luo, mutta kun kuitenkin...

Fimeistä kuuluu omituisia suhinää ja kaksi ihmistä käy valopiiriin.

Armida hämmästy, että ei saa sanaa suustaan. Hän tuijottaa ikäänkuin näkisi maasta nousseita haamuja edessään. Viimein hän änsyyttää kuin ei uskoisi omia silmiään:

— Elma... ja... Kustaa!

— Niin... niin... naurahtaa Kustaa ja tulee lähemmäksi, jolla välin Elma on rientänyt suoraan Armidan kaulaan.

Molemmat naiset syleilevät toisiansa, mutta eivät voi mielenliikutuksessaan virkkää sanaakaan. Kustaa on käynyt peremmälle. Rientää Eugenin vuoteen viereen ja hiljaa virkkää:

— Terveisiä nyt sieltä... Täällä sitä nyt taas ollaan! Sinua on onnestaan huonosti...

— Niin on! Tervetuloa vain... Ehkä tästä minäkin kykenen uudelleen toimii, kun kerkiän... Minua usein vastustaa... mutta voitettu on taudit aina...

Vaara lähestyy vuodetta.

— Oletko vielä hyvin heikko? Toin sinulle lääkettä, jonka uskon lisäävän voimiasi. Liiallisella puhumisella ei sinun pidä rasittaa itseäsi.

— Olen jo parempi... en ole väsynyt... nukuin koko iltapäivän.

Vanhat tuttavat, Armida ja Elma, ovat päässeet jo ensi huomaukseensa ja alkaneet kiihkeän keskustelun.

Hiljaa kuuluu Elman värisevät sanat:

— Me olemme pakolaisia... pakolaisia... paljon on meitä... Kustaa ja minä pelastuimme viime hetkessä. Kukaan ei voi niitä kauhuja kuvata, kenelläkään ei ole kylliksi sanoja kertomaan niitä, niin hirveää se oli Voi, sitä julmaa raateltua... sitä pe-tojen inhoittavaa leikkiä! Sinä et mitenkään voi sellaista kauheutta kuvitella, vaikka kuinka itäsi jännittäisit niitä ajattelemaan... Kaarelan kankaat olivat punaisena verestä... Moni onneton siellä hurmeena hängelle vuodatti... Armidan silmistä valuu kyneleet. Hän ei voi puhua, hänen sydämensä on pakahtua tuskasta. Hän kyseisi mielellään isänsä, mutta ei voi, hän pelkää jotakin. Elma vain jatkaa puhelua. Hän puhuu melkein kuin itselleen, niin hän on syventynyt muistoihinsa.

— Ase kädessä olimme jokainen... muu ei auttanut... Luoteja lennätin minäkin ja tantereella toisille apuna olin... Vihollisia kaatui paljon... julmimman ja röyhkeimmän Kaarelan huutotyttö kaatoi...

Armidan silmät pyörivät villisti.

— Kenen? hän kiljahtaa.

— Isäsi, virkkää Elma hiljaa.

Kustaa on hetken kuunnellut keskustelua. Hän silmää Elmaa ja kuiskaa:

— Toisen kerran puhutaan niistä.

— Sitten hän kääntyy Armidaan ja jatkaa toisena:

— Niitä muistoja ei pidä nyt udistaa, puhumme niistä toisen kerran enempi. Se leikki oli liian julmaa.

Armidan sydän kuin halkeaisi tuskasta. Hän haluaisi kuulla enempi, mutta ei uskalla pyytää lisää.

— Isä! mutisee hän ja rientää viereiseen huoneeseen, josta kuuluu lapsen itku.

Kustaa kuiskaa Elmalle:

— Liian äkkiä ja suoraan sen hänelle ilmoitit...

Eugen on kuullut kaiken, johon hän omituisen levollisesti huomauttaa:

— Ei se haittaa... Armida on jo karaistunut... Minä tahdon tietää kaikki!

— Hyvä toveri! Puhumme niistä enempi, kun olet hieman saanut voimiasi takaisin. (Jatk.)

RED GRANITE, WIS.

Kun jo tammikuun kokouksessa valittiin minut kirjoittamaan Toverittareen, niin aion ainakin kerran täyttää tehtäväni.

On täällä hommattu yhtä ja toista tämän talven ajalla. Uuden vuoden juhlat pidettiin, ja myös muita iltamia on ollut sen jälkeen. Karjalan kommuunin hyväksi pidettiin iltaamat ja samoin Suomen punaorpojen hyväksi. Alueen agitaattori korusien avustamiseksi pidettiin myös iltaamat, sekä Canadian toverien haalin rakennusrahaston kartuttamiseksi. Vaikkapa toimimmekin pienellä joukolla, ja tulot niin ollen ovat vähäiset, niin on pikku touhut suurten rinnalla jostain arvosta.

Ilmat ovat olleet kokolailla kauniit tämän talven aikana, eikä lunta ole ollut paljon.

Töiden puolesta ei voi sanoa mitään hyvää. Työttömiä on paljon, niinkuin muuallakin päin kuuluu olevan. Nekin henkilöt, jotka työtä saavat tehdä, niin vain työskentelevät osan ajasta. Ehkä nyt kesän tullen alkaa työpaikkoihin päästä enemmän miehiä. Murtimoille on alettu ottaa lisää työllisiä.

Ei vain mennyt tänäkään talvi niin, että taudit eivät olisi liikkuneet. Vielä tätä kirjoittaessa on useita taloja "karanteerissa". Tulirokkoa on ollut lapsissa ja se on vienyt tuonen tuville kolme, neljä lasta. Tuhkarokko on lievempiä, sitäkin on ollut useammassa perheessä. Kyllä vain kulkutaudit tämänkin kylän löytävät, vaikka tämä paikka on sellainen "pussin perä".

Sajda Harju.

BESSEMER, MICH.

Täällä on hommia monenmoisia. On osasto, työväenyhdistys. Sitten on seurakunta ja myöskin "riivatun tanssit". Tämä jälkimäinen on nyt jotain uutta, ja se on saanut hyvää kannatusta. Näissä tansseissa käyvät "viinaan menevät" miehet ja jopa naisiakin joukkoon sotkeentuu.

Juoppous on kokolailla suuressa määrässä, niinkuin ennen kapakoiden ollessa julkisia. Ei perusteta huonosta ajasta, vaikka ei olisi suuhun leivän palaa, niin "kuunvaloa" pitää olla.

On täällä sentään parempiakin harrastuksia olemassa. Puhumaseura on, jossa voi itseään kehittää todelliseen työväen asioiden tuntumiseen, että voi kokouksissa käyttää rohkeasti puhevuoroja ja illanvietto tilaisuudessa esittää ohjelmaa. Oppia runoja lausumaan, laulamaan ja kaikkeen muuhun esiintymiseen. Mutta tällaiset valistavat toiminnat eivät täällä saa sitä kannatusta osakseen, kun kaikki turhat ja vahingolliset toimet.

Osaston toiminta on ollut vilkasta tänä talvena. Haalilla on käynyt runsaasti yleisöä. Toimihenkilöistä on vain puute. Samat toimihenkilöt saavat suorittaa kaiken. Syrjässä toiminnasta on paljon kykeneviäkin henkilöitä, mutta heitä ehkä huvittaa kaikki muu paremmin, kun osaston toimintaan osanotto.

Kesä ei näytä tulevan ollenkaan. Maaliskuun on ollut hyvin kylmä, kaikkein kylmempi ehkä, kun tavallisesti täällä tapaa olla.

Toveruudella: — Joku.

POIS PORVARILEHDET
TYÖLÄISTEN KODEISTA